

บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จัดทำโดย
ครูสุริย์ ทนคง

ประวัติความเป็นมาและผู้แต่งบทละครเรื่องเหินแกลู

บทละครเรื่องเหินแกลูเป็นบทละครพูดขนาดสั้นที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นโดยใช้พระนามแฝงว่า ‘พระขรรค์เพชร’ พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 6 ทรงมีพระนามแฝงหลายพระนามมาก และนามแฝงเหล่านี้จะมีไว้เพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน อย่างเช่น อศวพาหุที่เป็นนามแฝงสำหรับบทความเกี่ยวกับการเมือง และพระขรรค์เพชรที่เป็นนามแฝงสำหรับบทละคร โดยบทละครเหล่านี้มักสอดแทรกแนวคิดเพื่อชี้นำสังคม และทำหน้าที่เป็น ‘เครื่องอบรมจิตใจประชาชน’ เสมอ ๆ

สำหรับพล็อตเรื่องรัชกาลที่ 6 ทรง ‘คิดพล็อต’ บทละครเรื่องเหินแกลูขึ้นเองทั้งหมด โดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุลสันนิษฐานว่า บทละครเรื่องเหินแกลูนั้นเป็นบทละครพูดภาษาไทยเรื่องแรกที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นโดยมิได้ดัดแปลงมาจากเรื่องอื่นในภาษาอื่น เนื้อเรื่องและฉากของบทละครเรื่องเหินแกลูจึงสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย แต่ก็มีกลิ่นอายความเป็นบทละครพูด ‘อย่างตะวันตก’ อย่างที่ทรงโปรด

บทละครเรื่องเหินแกลูนั้นมีความยาวเพียงองก์เดียว (ตอนเดียว) มีฉากเดียว และมีปมเรื่องที่ไม่ซับซ้อน แต่ก็มีรสสนุกสนานและให้ข้อคิดที่ดี และหลังจากเผยแพร่เป็นภาษาไทย บทละครเรื่องเหินแกลูยังได้รับการแปลเป็นภาษาอื่น ๆ อีกกว่า 13 ภาษา เช่น ภาษาเกาหลี จีน ญี่ปุ่น นอร์เวย์ ฝรั่งเศส มาเลย์ รัสเซีย สเปน สิงหล (ภาษาที่ใช้ในประเทศศรีลังกา) อังกฤษ อาหรับ อินโดนีเซีย และภาษาฮินดี (ภาษาที่ใช้ในประเทศอินเดีย ตอนกลางและตอนเหนือ)

แนะนำตัวละครในบทละครเรื่องเห็นแก่ลูก

นายล้ำ (ทิพเดชะ)

นายล้ำคือพ่อที่แท้จริงของแม่ลออ ในอดีตนายล้ำเคยรับราชการมีราชทินนามว่า ‘ทิพเดชะ’ แต่เนื่องจากถูกจับได้ว่าทุจริตนายล้ำจึงต้องโทษจำคุก และเมื่อพ้นโทษก็ไม่ใช่เป็นที่ยอมรับของสังคม ปัจจุบันนายล้ำจึงเป็นชายวัยกลางคน อายุราว 40 ปี หน้าตาทรุดโทรมและการแต่งกายขอมช่อเนื่องจากติดสุราหนักและฐานะไม่ค่อยจะ
นัก

พระยาภักตินฤนาถ

พระยาภักตินฤนาถเป็นเกลอ (เพื่อน) เก่าของนายล้ำตั้งแต่สมัยที่รับราชการอยู่ด้วยกัน ปัจจุบันพระยาภักตินฤนาถก็ยังรับราชการอยู่และได้เป็นใหญ่เป็นโต นอกจากนี้พระยาภักตินฤนาถยังเป็น ‘พ่อบุญธรรม’ ของแม่ลออ บุตรของนายล้ำอีกด้วย

แม่ลออ

แม่ลออเป็นหญิงสาวอายุ 17 ปี มีกิริยามารยาทที่เพียบพร้อม เป็นบุตรของนายล้ำและแม่นวล แต่นายล้ำทิ้งแม่ลออไปตั้งแต่ 2 ขวบและไม่เคยได้เลี้ยงดูแม่ลออในฐานะพ่อเลย ปัจจุบันแม่ลออกำลังจะแต่งงานกับนายทองคำ ลูกชายของเจ้าคุณรณชิตซึ่งเป็นเศรษฐี

อ้ายคำ
คนใช้ของบ้านพระยาภักตินฤนาถ
เป็นคนซื่อสัตย์ รู้หน้าที่ และไม่ไวใจใคร
ง่าย ๆ

เรื่องย่อบทละครเรื่องเหินแก่ลูก

นายล้าไปหาพระยาภักดินฤนาถที่บ้าน แต่ขณะนั้นพระยาภักดินฤนาถยังไม่กลับจากที่ทำงาน นายล้าจึงได้เจอกับ ‘อ้ายคำ’ คนใช้ของบ้านพระยาภักดินฤนาถ นายล้าตัดสินใจนั่งรอจนกว่าพระยาภักดินฤนาถจะกลับ อ้ายคำก็เฝ้านายล้าอยู่ไม่ไปไหน เพราะการแต่งกายและลักษณะหน้าตาของนายล้านั้นดูไม่น่าไว้วางใจ อ้ายคำก็กลัวว่าจะเป็นโจร

จนกระทั่งพระยาภักดินฤนาถกลับมาถึงบ้าน นายล้าจึงกล่าวทักทายพระยาภักดินฤนาถ แต่ด้วยความที่ไม่ได้พบกันนานและนายล้าก็เปลี่ยนไปมาก พระยาภักดินฤนาถจึงต้องใช้เวลาสักพักกว่าจะจำนายล้าได้ จากนั้นทั้งสองจึงพูดคุยถามไถ่ความเป็นอยู่กันและกัน

นายล้าเล่าถึงชีวิตของตนหลังจากออกจากคุกจนต้องหนีไปอยู่ที่เมืองพิษณุโลกเพราะไม่กล้าสู้หน้าใคร นายล้าต้องการงานใหม่ที่สบายและได้ผลกำไรดี ในช่วงแรกนายล้าพยายามหางานตำแหน่งเสมียนบาญชี (พนักงานบัญชี) แต่ก็ไม่มีใครรับ นายล้าจึงหันไปทำการค้าขายฝิ่นกับจีนกิมและจีนเง็ก เกือบโดนจับแต่ก็รอดมาได้เพราะได้หมอมความ (ทนายความ) ฝีมือดีช่วยแก้ต่างให้

พระยาภักตินฤนาถจึงถามนายล้าว่าที่มาหาถึงบ้านนั้นต้องการอะไร นายล้าที่หมดหนทางทำ
กิน และได้ข่าวว่าแม่ล่อ ลูกสาวแท้ ๆ ของตนกำลังจะแต่งงานกับลูกเศรษฐี จึงตั้งใจมาหาแม่ล่อเพื่อ
เปิดเผยความจริงว่าตนเป็นพ่อและหวังให้แม่ล่อเลี้ยงดู แต่พระยาภักตินฤนาถก็ไม่เต็มใจให้นายล้าพบ
กับแม่ล่อ เกิดการโต้เถียงกันขึ้นมาใหญ่โต นายล้าตัดพ้อว่าตนไม่ใช่ผู้เดียวที่เคยทำผิดพลาด พร้อม
ประชดว่าพระยาภักตินฤนาถไม่เคยติดคุก คงไม่เข้าใจความลำบากนี้ คนที่เคยมีประวัติไม่ดี ทำดีไปก็ไม่มี
ใครสนใจ ลู้ประพฤตชั่วไปเลยยังจะดีเสียกว่า พร้อมบอกว่าอยากเห็นหน้าแม่ล่อ และต้องการมา
ช่วยงานแต่งงานที่จะถึงนี้ด้วย แต่พระยาภักตินฤนาถไม่ยอมให้แม่ล่อมาคบค้าสมาคมกับคนมีมลทิน
อย่างนายล้า พร้อมโต้กลับไ้ว่าแม่ล่อนั้นใช้ลูกของนายล้าจริง ๆ หรือ เพราะนายล้าเองก็ติดคุก ไม่ได้
เลี้ยงดูแม่ล่อตั้งแต่ยังเล็ก แม่ล่อเองก็เคยเห็นนายล้าแค่ในรูปถ่าย และก่อนแม่นวล (เมียของนายล้า
ซึ่งเป็นแม่ของแม่ล่อ) จะตาย แม่นวลก็ฝากฝังแม่ล่อไว้กับพระยาภักตินฤนาถ พระยาภักตินฤนาถเอง
ก็รักและเลี้ยงดูแม่ล่อเหมือนลูกแท้ ๆ มาตลอด และบอกว่าพ่อที่แท้จริงของแม่ล่อนั้นเสียชีวิตไปแล้ว

นายล่ำรู้ตัวว่าตนบกพร่องในหน้าที่ของพ่อจึงอยากจะขอโอกาสอีกครั้ง แต่พระยาภักตินฤนาถก็เห็นว่าสายไปเสียแล้ว และรู้ทันว่านายล่ำต้องการเงิน พระยาภักตินฤนาถจึงเสนอเงินให้นายล่ำพร้อมขอให้กลับไปเสีย แต่นายล่ำก็ไม่ยอมเพราะเห็นว่าเงินนี้ใช้เดี่ยวเดียวก็น่าหมด ไม่ยังยืนเท่าการอยู่ให้แม่ล่อเลี้ยงดูปู่เสีย พระยาภักตินฤนาถจึงเริ่มโกรธจึงไล่นายล่ำให้ออกจากบ้านไปซะ ยิ่งนายล่ำหัวเราะเยาะก็ยิ่งยั่วให้พระยาภักตินฤนาถโมโหจนหยิบแส้มาไล่ฟาดนายล่ำ

ขณะที่เหตุการณ์กำลังวุ่นวาย แม่ล่อก็กลับมาถึงบ้านพอดี เมื่อเห็นคนแปลกหน้าอยู่ในบ้าน แม่ล่อจึงถามพระยาภักตินฤนาถว่านายล่ำเป็นใคร พระยาภักตินฤนาถจึงตอบว่านายล่ำเป็นเพื่อนเก่า เคยเห็นแม่ล่อตั้งแต่ยังเล็ก ๆ และรู้จักแม่นวลเป็นอย่างดี เมื่อได้ยินดังนั้นแม่ล่อจึงสอบถามนายล่ำว่ารู้จักพ่อของตนที่ตายไปแล้วบ้างไหม พ่อของตนมีนิสัยใจคออย่างไร เพราะตนเองเคยเห็นพ่อแต่ในรูปถ่าย และมั่นใจว่าพ่อของตนจะต้องเป็นคนดีแน่นอน หากใครบอกว่าพ่อของตนเป็นคนไม่ดีนั้นก็คงไม่เชื่อเด็ดขาด

นายล้าได้ยินดั่งนั้นก็รู้สึกละอายใจและไม่อยากลบภาพพ่อในอุดมคติที่แม่ลออคิดไว้ จึงล้มเลิกความตั้งใจที่จะเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงกับแม่ลออ เพื่ออนาคตที่ดีของแม่ลออ นายล้าคิดว่าตนควรเดินออกจากชีวิตของลูกไปคงจะดีกว่า ดังนั้นเมื่อแม่ลออชวนนายล้ามารดน้ำล้างขี้ในงานแต่งของตน นายล้าจึงปฏิเสธว่าต้องไปทำธุระที่พิษณุโลก แต่ได้ฝากแหวนของแม่นวลไว้เพื่อเป็นของรับไหว้ในวันแต่งงานของแม่ลออ และกำชับกับพระยาภักดินฤนาถว่าอย่าบอกความจริงกับแม่ลออเป็นอันขาดว่าตนเป็นพ่อ และด้วยความปรารถนาดีต่อเพื่อนเก่า ก่อนจากกัน พระยาภักดินฤนาถจึงมอบเงินให้นายล้าไปตั้งตัวใหม่ พร้อมมอบรูปของแม่ลออไว้ให้นายล้าดูต่างหน้า

วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครในบทละครเรื่องเห็นแก่ลูก

นายล่า (ทิพเดชะ)

๑. ความเห็นแก่ตัว ทั้งตอนค้าฝิ่นที่โยนความผิดให้จินกิมจินเง็ก และเมื่อหมดทางหาเงินก็หวังจะมีชีวิตที่สุขสบายด้วยการให้แม่ลออเลี้ยงดู
๒. ความเสียสละเพื่อลูก แม้จะไม่ได้เลี้ยงดูแม่ลออมาตั้งแต่เด็ก แต่นายล่าก็ยังมีความรู้สึก ‘เห็นแก่ลูก’ อยู่ เพราะเมื่อสำนึกได้ นายล่าก็ยอมเสียสละและทิ้งหนทางสบายเพื่อให้ลูกได้มีอนาคตที่ดี
๓. รักความสบาย นายล่ารักความสบาย ชอบทางลัด และเลือกทำงานที่ได้เงินเร็วทั้งการทุจริตและการค้าฝิ่น และเมื่อหมดหนทางทำมาหากิน นายล่าก็ยังหวังว่าแม่ลออจะเลี้ยงดูตน
๔. ฉลาดแกมโกง ความรักสบายของนายล่าทำให้เลือกทำงานไม่สุจริต และเมื่อตอนค้าฝิ่นก็เกือบจะโดนจับได้ แต่นายล่าก็รอดมาได้ด้วยความฉลาดแกมโกง โยนความผิดให้จินกิมจินเง็กจนตัวเองพ้นผิดไปได้

พระยาภักตินฤนาถ

๑. มีความเมตตากรุณา

พระยาภักตินฤนาถมีความเมตตากรุณา และเป็นผู้ให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน จะเห็นได้จากความเมตตาที่เลี้ยงแม่ลออจนเติบโตใหญ่ รวมถึงความเมตตาที่มีต่อนายล่า ดังจะเห็นได้จากการสนับสนุนให้เพื่อนเก่าได้โอกาสตั้งตัวใหม่

๒. มีจิตวิญญานของความเป็นพ่อและปรารถนาจะให้แม่ลออมีอนาคตที่ดี

๓. เป็นคนที่มีวาจาสัตย์ เมื่อรับปากแม่นวลไว้ว่าจะเลี้ยงแม่ลออให้ดี ก็ทำได้ตามที่รับปาก

แม่ล่อ

๑. มีกิริยามารยาทงดงาม รู้จักกาลเทศะ สะท้อนถึงการเลี้ยงดูของพระยาภักตินิรนาถที่ใส่ใจและอบรมสั่งสอนบุตรเป็นอย่างดี
๒. เป็นคนมองโลกในแง่ดี แม้จะไม่รู้จักนิสัยใจคอของพ่อที่แท้จริง แต่แม่ล่อก็คิดว่าพ่อของตนเป็นคนดีไว้ก่อน
๓. พุดจาสุภาพอ่อนหวาน เคารพผู้หลักผู้ใหญ่

ข้อคิดจากบทละครเรื่องเหินแกลูก

๑. บุพการีพร้อมจะเสียสละเพื่อลูก ทั้งนายล้าที่แม้จะทำหน้าที่ของพ่อไม่สมบูรณ์ และไม่ได้เลี้ยงดูแม่ล่อจนเติบโตใหญ่ แต่นายล้าก็รักลูกมาก จึงเลือกเสียสละเดินออกมาจากชีวิตของแม่ล่อเพื่อให้ลูกสาวของตนมีอนาคตที่สดใส
๒. ไม่มีความรักใดยิ่งใหญ่เท่าความรักที่บุพการีมีต่อบุตร ทั้งนายล้าที่เป็นพ่อที่แท้จริงและพระยาภักดินฤนาถที่เป็นพ่อบุญธรรม ต่างก็ปรารถนาดีต่อแม่ล่อและอยากให้แม่ล่อมีอนาคตที่สดใส
๓. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทั้งพระยาภักดีที่รับปากแม่พลวไว้ว่าจะดูแลแม่ล่อ จึงเลี้ยงแม่ล่ออย่างดีประหนึ่งลูกแท้ ๆ และอ้ายคำที่ปฏิบัติหน้าที่ของคนใช้เป็นอย่างดี นิ่งเฝ้านายล้าตลอดไม่ยอมลุกไปไหนก็ถือว่าเป็นการรับผิดชอบต่อหน้าที่เช่นเดียวกัน
๔. ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ส่วนความโลภมากและการทุจริตจะทำให้ชีวิตเจอแต่ความยากลำบาก เหมือนกับพระยาภักดินฤนาถที่ตั้งใจรับราชการอย่างสุจริตจนได้เป็นใหญ่เป็นโตในหน้าที่การงาน กลับกันกับนายล้าที่ทุจริตจนต้องโทษอยู่หลายปี และเมื่อพ้นโทษและอยากเริ่มต้นใหม่ก็พบแต่เรื่องที่ยากลำบาก
๕. การให้โอกาสต่อผู้ที่สำนึกผิด ในท้ายที่สุด เมื่อนายล้าสำนึกผิดจริง ๆ พระยาภักดินฤนาถก็ให้โอกาสและสนับสนุนให้นายล้าได้ตั้งตัวใหม่อีกครั้ง

